

nové bratrské listy

ročník 10 (2008)

č. 3

obsah

kázání

Podobenství o nepoctivém správci

(*Eva Šormová*)

biblické studie

Obtížné oddíly knih Mojžíšových

dějiny

David Zeisberger (*M. Hloušek*)

Stízný list české a moravské šlechty

(*red*)

unitas fratrum

Zinzendorfův zámek v Berthelsdorfu

(*M. Ulrichová*)

z křesťanského světa

Aby hranice byly mostem

Církev o lidských právech (*red*)

naš seniorát

Na kolech kolem skal (*A. Kejřová*)

Potštejn zase doma (*jap, jhjr*)

Kostelíček v Kořenově (*sen. výbor*)

Zprávy - Železný Brod (*jap*)

práce sester

Osmá evropská konference sester

(*J. Nejmanová*)

Aktivty sester v Tanzánii

(*M. Ulrichová*)

oznámení - přednáška Veritas

Stavba domu (*M. Matouš*)

Vzdělávání v církvi (*N. Běťáková*)

Ráj srdce (*M. Matouš*)

Nové Bratrské Listy

10. ročník (2008)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE

v Praze, Čajkovského 8, 130 00 Praha 3.

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@centrum.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milí čtenáři Nových bratrských listů,

je za námi léto, které nám mimo jiné připomnělo, jak křehké a nestálé je prostředí, ve kterém žijeme. Sezóna hurikánů začala neobvykle řízně a v oblasti střední Ameriky musí lidé stále počítat s tím, že budou muset utíkat a skrývat se.

Na Kavkaze tekla krev proudem a mocní a silní dávali brutálně najevo, že jejich argumentem je síla zbraní a počet vojska - docela zřetelně proti biblickému svědectví.

My se na počasí můžeme celkem spolehnout a zbraněmi nám nikdo bezprostředně nehrozí, zato nám naši zákonodárci předvádějí zcela přesvědčivě, proč „nedoufat v člověka“. Po odložení zákona o majetkovém vyrovnání, který leží celkem bezpečně u ledu, se objevila iniciativa za povinné občanské sňatky - dali jsme těm církvím moc prostoru, řekli si asi někteří poslanci. Jakási rovnost se však zřejmě prosadí, zdá se, že tento návrh zůstane stejně v koutě jako prvý jmenovaný.

V lidi my přece stejně nedoufáme, řekneme si, naše doufání je, stejně jako žalmistovo, v Bohu. Přesto se pro náš seniorát potěšitelné změny udály v poslední době na rovině velmi lidské, totiž příbytků našich sborů, které se větší části sborů vrátily. Proto se dnes dočtete o radosti z nově otevřeného kostela v Potštejně, ale nejen z toho, i z mnoha letních setkávání. A když jsme zmínili Potštejn - jedno nenápadné výročí. Před sto lety vyšel právě v Potštejně zpěvník „Evanjelické bratrské církve“ (jak se Jednota jmenovala za Rakouska), s vyznáním jeho tvůrců: „Chceme zpívat o moci i světle, o smíření a pokoji v Kristu, o síle i radosti v Duchu svatém.“

Nechceme zapomínat na všechny strádající a trpící v našem světě, ale to by nám nemělo bránit, abychom zpívali i o radosti, smíření a pokoji. Požehnaný podzim přeje

Jindřich Halama Jr.

kázání

Podobenství o nepoctivém správci

(L, 16, 1-9)

Že nad tímto podobenstvím od jeho vzniku lidé kroutí hlavou, je známá pravda. Provokativnost poslední věty: „I nespravedlivým mamonem si můžete získat přátele; až majetek pomine, budete přijati do věčných příbytků,“ musí každého zatahat za uši. Vždyť tato věta podporuje korupci, úplatky a kdo ví, co ještě. Možná. Nenechme se však zastrašit hned na začátku mamonem, majetkem, penězi, i když nás to na první poslech svádí. Peníze, majetek, hospodaření, v tom se každý vyzná a když je o tom řeč, každý se ochotně přidá k živé diskusi. Staršovstva našich sborů vždy ožijí živou diskusí, když jde o majetky, saláry a hospodaření sboru.

Nemyslím si však, že nejhlavnějším tématem tohoto podobenství jsou peníze, majetek, finanční transakce. Trochu blíže našemu tématu jsou spíše dluhy a dlužní úpisy.

Tak tedy nastal dluh. Dluh u bohatého člověka, který svěří svůj majetek nějakému šafáři, jak překládají kraličtí. Je to člověk, kterému byly svěřeny velké pravomoci. Do služby se dal dobrovolně, nechal se s plným vědomím najmout. Není otrokem, či slepým vykonavatelem moci svého Pána. S majetkem tohoto bohatého muže může šafář svobodně podnikat. Jediné, co je mu zakázáno, je, aby tento majetek zdefraudoval, aby s tímto majetkem mrhal, jak překládají kraličtí. Z kontextu však nevíme, zda tento šafář - dnes bychom řekli manažer velkého podniku, opravdu majetek tohoto bohatého muže zpronevěřil, protože je u něho pomluven - tedy diabolizován.

Výsledkem celé akce je, že pán jde revidovat účty a zbavuje šafáře vládnutí: Tak překládají kraličtí: Již nebudeš déle vládnout. Na správce padne smrtelná hrůza. Co budu dělat? Nic jiného než být manažerem neumím. Jak se užívím, jak přežiji toto existenční ohrožení? Vždyť Pán se mnou skončil a jít k těm, kterým jsem vládnul, či s nimi spolupracoval, to by se mi nemuselo vyplatit. S nimi to byl někdy tvrdý obchod a ne všichni by mohli být mými přáteli. Ne všichni by mě chtěli za svého přítele. Jak si je jen naklonit, abych nepřišel i o jejich přízeň, když jsem u svého pána skončil a jsem na ulici? A tak v smrtelné hrůze začne jednat. Když pán díky mně krvácí, pustím mu žilou ještě o něco víc, dalo by se říct, když vyprávění Ježíšovo pokračuje.

Ježíš toto podobenství vypráví učedníkům. Ne zástupům nebo sekularizovanému světu, ale nám, shromážděné církvi. My jsme ti, kteří jsme se dobrovolně přidali k těm, kteří následujeme Pána Boha. My jsme ti šafáři, kteří jsme s radostí volali: „Ano, Pane, budeme ti sloužit. Ano, Pane, najmi nás do služby. Ano, chceme být pokřtěni, chceme být v tvém království a pro něj udělat cokoli. A děláme to, jak to nejlépe umíme, ale přesto ne vždy dobře. Nám bylo svěřeno Boží stvoření, naše celá země, náš kosmos a lidé kolem nás a co jsme nadělali dluhů. V přírodě, mezi sebou, v manželství, církvi, ve vztazích ke kolegovi, k spolužákovi, k partnerce.

Ne vždy dobře hospodaříme, ne vždy se dobře staráme. Mnohdy mrháme, plýtváme majetkem, který jsme ani nestvořili, ani to není naší zásluhou, že je náš. Svět, ve kterém žijeme, jsme dostali jako dar, abychom jej opatrovali a rozhojňovali. Někdy pohodlnost,

jindy neumětelství, někdy ležérnost nás učinila dlužníky. Dlužníky Pána Boha. Přes všechnu snahu se nám nahromadilo dost toho, co dlužíme sobě i lidem. Co udělat s tímto dluhem? Jak si zajistit budoucnost? Jak si zabezpečit věčnost, Boží království, svoji budoucnost? Jsme opravdu odkázáni na to, abychom byli věčnými dlužníky, abychom umírali s pocitem dluhu a zoufalství z lidské hříšnosti nebo se pustili do ještě většího mrhání majetku?

„Vím, co učiním, aby, když budu zbaven vladařství, přijali mne do svých domů. I zavolav jednoho každého dlužníka pána svého, řekl prvním: Jaks mnoho dlužen pánu mému?“ A nyní začne to známé čachrování s dlužními úpisy. Mohli bychom říci, když už jsem přistižen a nařčen, tak ať to stojí za to. Když ne Pán, tak alespoň ti, kteří mě obklopují.

Jenže, to je jenom naše chápání. To jsou jenom naše počty, když se necháme okouzlit pohybem peněz a majetkem. Nevidíme, že větší dluh, který se nedá vyčíslit penězi, je naše hříšnost. Vždyť i v modlitbě Páně říkáme „a odpusť nám naše dluhy.“ Dluhy, které jsme nadělali mrháním majetku našeho Otce, který jsme dostali do opatrování a do správcovství. Tento náš bohatý Otec nás dokonce učinil šafáři svého majetku, aniž by si nás prolustroval, prověřil, vyšetřil, jestli jsme toho hodni, jestli máme dostatečné vzdělání, jestli na to stačíme. Prostě nám to odevzdal do správy, jako marnotratnému synu. My jsme to však promrhali, celé toto dědictví jsme mnohdy vyprázdnili a zastavili dlužními úpisy.

„Vím, co učiním, aby, když budu zbaven vladařství, přijali mne do svých domů. I zavolav jednoho každého dlužníka pána svého, řekl prvním: Jaks mnoho dlužen pánu mému?“ Na rozdíl od nehodného služebníka, který své spoluslužebníky škrtí a vymáhá z nich dlužnou částku, tento snižuje dluhy a své pohledávky. Dluhy, které nejsou jenom dlužními úpisy k nám samotným, ale především k nebeskému Otci. Tak jako vyznává marnotratný syn. Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou. To, že si dlužíme navzájem porozumění, odpuštění, lásku, není jenom náš dluh vůči bližnímu, ale hlavně vůči Bohu. Protože zadržujeme to, co nám nenáleží. Zadržujeme odpuštění. Odpuštění, které patří našemu bohatému otci, který sídlí v nebesích. Který je tak bohatý, že jej naše mrhání a plýtvání, náš dluh vůči němu i druhým nemůže ohrozit v jeho bohatství, v jeho milosrdenství. Ježíš svou církev, ale i nás napomíná, abychom se nedali svést k sudičství a k zákonicství. Abychom hříchy druhých nesoudili podle našeho spravedlivého soudu, ale podle milosrdenství našeho Boha, který za nás v Ježíši Kristu zaplatil všechny dluhy a dlužní úpisy. A tak můžeme rozdávat z toho, co vlastně není naší zásluhou, co není našim vlastnictvím, ale co jsme získali pouhou milostí.

Naše lidská spravedlnost je mnohdy spravedlností dlužních částek a úpisů, pohledávek a někdy pěkně nemilosrdných sloupců čísel, které vymáháme na svých bližních. To vše nečiní z lidí přátele, ale soupeře a protivníky. To vede k bolesti a mnohdy utrpení jednotlivců i národů. Jedině odpuštění a smíření zastaví viny a dluhy, které se nám hromadí mnohdy pod rukama. Jedině zvěstování odpuštění a odpuštění toho, co my sami od sebe nedovedeme odpustit, je snížením dluhu oleje i obilí. Jedině odpuštění, které bereme ze síly odpuštění Ježíše Krista, nám dává prozíravost, která vede do věčných přibytků.

„I nespravedlivým mamonem si můžete získat přátele; až majetek pomine, budete přijati do věčných přibytků.“ Prozíravost šafáře či správce není v ekonomickém tunelu na úkor lidí, ale na úkor našeho Pána, který ve svém milosrdenství je věrný a jeho milosrdenství trvá na věky. Amen.

Eva Šormová

V roce 2006 vydalo Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří knihu evangelických starozákonníků Jana Hellera a Martina Prudkého „Obtížné oddíly knih Mojžíšových“. Je to soubor 23 krátkých i delších článků, zabývajících se zvláštními, méně srozumitelnými či znepokojivými příběhy prvních knih bible. Je to četba pro každého, kdo má zájem o porozumění bibli. Počítá samozřejmě s tím, že už jsme si v ní četli a něco o ní víme, ale nemusíme být odborně vzdělanými čtenáři, abychom rozuměli a mohli nad knihou přemýšlet.

Naše ukázka je ze samého závěru knihy:

23. Blízký Bůh - (Dt 30,11-14)

To, co tu čteme, vypadá na první pohled jako zákaz astronautiky a zámořských plaveb. A pak že ten Starý zákon není tmářská četba! Ale ono tu jde o něco docela jiného. Celou naši pozemskou pouť prostupuje - zjevněji či skrytěji - jediná veliká a všelidská konstanta: vědomí smrti a hledání života. Malé děti většinou nevratnost čili ireversibilitu života nevnímají. Sněhurka i Šípková Růženka se probouzejí. Ale kdo si tuto nevratnost života uvědomil, pochopil také, že všechen život (aby nedošlo k nedorozumění, dodejme: život tohoto věku) je obklíčen smrtí. A tak ho toto vědomí nutí, aby se vydal na pouť za životem. Biblické obrazy cesty do nebe, do podsvětí či za moře jsou jen tři základní cesty pouti za životem, jak se opakují v mnohých starověkých bájích.

Ty cesty ovšem mohou být různé: někdo si prostě zakáže otázku nebo ji v rámci totalitních ideologií zakazuje i ostatním. Jiný se snaží zneklidňující otázku překrýt co možno intenzivním zážitkem. Všimněte si, jak dnešní doba tabuizovala smrt a žene se za zážitky. To je krásně vidět v masmédiích a ještě zřetelněji v reklamách. Někteří však pochopili, že se z takových rozdávaných dudlíků žít nedá. A tak se také - jako ti staří - vydávají do výšin, do hlubin nebo do nějakého vnitřně vzdáleného neznáma, jakoby za moře. Proč za moře? Ve starých vyprávěních, v Mezopotámii i ve starém Řecku oddělovala zemi živých od země mrtvých veliká řeka (Léthé, Acherón) aneb moře mrtvých vod. O tento obraz se opírá i Dt 30,11nn. Jeho obdobu najdeme v Am 9,2-3. V Novém zákoně je moře nahrazeno podsvětím, ale jde o tentýž obraz: Ř 10,6-9, který navazuje přímo na Dt, a Ef 4,10, poněkud volnější.

Cesta do nebe má zvláštní dobu v Ježíšově nanebevstoupení, ale to je zvláštní otázka, k níž se ještě vrátíme. Nejdříve se porozhlédněme po starověkých bájích o cestě do nebe nebo do podsvětí. Uvedeme si jen několik příkladů. V Mezopotámii si lidé vyprávěli o hrdinovi Adapovi, který byl pozván do nebe na hostinu bohů. Byl však varován, aby tam nic nejedl. Jenže právě jídlo přinášelo nesmrtelnost a tím o ni přišel. Jiný hrdina, Etana, jakási obdoba Ikara, chtěl doletět do nebe na orlu, ale také neuspěl, zřítíl se na zemi. Nejzřetelněji je tento motiv rozveden ve známém eposu o Gilgamešovi: příteli Enkiduovi říká: „Kdo, příteli můj, vystoupí k nebi? Jen bohové dlí se Šamašem (tj. Sluncem) věčně, však lidem sečtení jsou dnové.“ Po smrti přítele Enkidua, sevřen dočasností a tím i marností života, se odhodlá vypravit se za moře pro rostlinu života. Odhodlaně se pro ni potopí do mořské

hlubiny a chce ji odnést domů a dát okusit lidem. Nesní jí tedy sám hned. To je pozoruhodný nesobecký rys Gilgamešův. Ale po námaze usne a tu mu rostlinu ukradne had. Starořeckých bájí o cestě na nebesa, za moře či do podsvětí je řada, není divu, že tento motiv pouti za životem znali i sousedé Izraele a že bylo nebezpečí, že se někdo dá zlákat, aby se vydal do problematických výšin či hlubin. Varování bylo na místě.

Hebrejský text v doslovném překladu říká:

v. 11: Neboť toto přikázání, co já (jsem) prikazuji tobě tohoto dne, ne(ní) podivné ani vzdálené od tebe.

v. 12: Ne(ní) v nebi, aby se řeklo: Kdo nám vystoupí na nebe, vezme nám a dá slyšet, a budeme je činit?

v. 13: A ne(ní) z druhé strany moře, aby se řeklo: Kdo překročí nám přes moře a vezme je nám a dá slyšet, a budeme je činit?

v. 14: Avšak velmi blízko tebe je to slovo, ve tvých ústech i ve tvém srdci, k činění jeho.

Ekumenický překlad, ovšemže uhlazenější, je tu vcelku výstižný. Podívejme se nyní po obdobách. První, asi nejzřetelnější, je v Am 9.2-3. Uvádím zkrácený text:

(1) „...Nikdo z nich neuteče, neunikne, nevyvázne.

(2) I kdyby se prokopali do podsvětí, má ruka je odtud vezme, kdyby vystoupili na nebesa, strhnu je odtud.

(3) ...Skrýjí-li se na mořském dně, poručím hadu a vyšťípe je odtud.“

Zdá se, že už dávno existovala ustálená vazba „nebe - podsvětí - moře“, kterou obě knihy, Dt a Amos, užíly. Obě před takovými cestami varují, a to v souladu s řadou dalších míst: Př 30,4 „Kdo vystoupil do nebe i sestoupil?“ nebo příběhem Jonáše a jeho pokusu o neblahou cestu za moře.

Nový zákon má řadu míst, kde se základní myšlenka z Dt vrací. Nejzřetelnější je Ř 10,6-9. Pavel tam předkládá stručně a výrazně svou exegezi místa z Dt. Říká:

(6) Nezabývej se myšlenkou: kdo vstoupí na nebe? - aby Krista přivedl dolů -

(7) ani neříkej: kdo sestoupí do propasti? - aby Krista vyvedl z říše mrtvých.

(8) Co však praví? Blízko tebe je slovo, v tvých ústech a ve tvém srdci; to je slovo, které zvěstujeme.

(3) Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že Bůh ho vzkřísil z mrtvých, budeš spasen.

Řečeno docela prostě: hledat život ve výšinách, hlubinách či dálavách je zbytečné, protože nám jej donesl Kristus. Jestliže ho vyznáváš a věříš mu, nemusíš se nikam trmácet. Bůh přišel za námi a je tu v Kristu s námi. Podobně říká Ježíš Nikodémovi (J 3,13): „Nikdo nevstoupil na nebesa, leč ten, který sestoupil s nebes, Syn člověka.“ A s výrokiem Ježíše z Janova evangelia souzní Ef 4,10: „Ten, který sestoupil, je tedy tentýž, který také vystoupil nade všechna nebesa, aby naplnil všechno, co jest.“ - Novozákonní pojetí je tedy jednoznačné: Slovo, které je tu s námi, je Kristus. A přišel k nám právě proto, abychom se my nemuseli ani šplhat (třeba svými „dobrymi skutky“ a zásluhami) do nebe, ani se nemuseli ponořovat do niterných proudů Moře ani do temných hlubin podsvětí. Vše je tu už připraveno, Kristus povstal.

Poněkud jinak ovšem vykládají tento verš židé. Strack-Billerbeck III/281 píše, že Zákon, předložený skrze Mojžíše, je nyní na zemi, a proto nesmíme poslouchat žádné „hlasy“, byť

i z nebe. Slovo - v podstatě Zákon Mojžíšův - je nyní v ústech Izraele, jmenovitě při recitaci Zákona v liturgii, i v jeho srdci, když je Slova poslušen, tedy když podle něho žije a jedná.

Člověk nebyl stvořen pro samotou. Už v ráji říká Hospodin: „Není dobré, aby byl člověk sám. Učiním mu pomoc...“ Žít v lásce znamená život smysluplný a nadějný. Však i smrti se nevěřící lidé bojí především proto, že v ní budou pohlčeni svou samotou a nicotou. A proto si většina lidí zakazuje vůbec na smrt myslet, anebo se snaží vypravit se někam daleko a tam někde v nadpozemských výšinách, hlubinách podsvětí či někde za mořem, za hranicemi vši pozemskosti, najít pro sebe kus nesmrtelnosti a božství, jak už k tomu dávno radil rajský Had: „Budete jako bohové“ či „jako Bůh“. Cesta za božstvím, apoteóza, zbožštění, je však klam. Blízko tebe je Slovo - Kristus - a právě v něm je s tebou Bůh. V tom, který vstoupil do naší bídy a prošel naší smrtí. Tím vším jde a půjde s námi. Nečeká nás samota a nicota, ale obecenství s tím, který už dávno šel se svým lidem pouští v oblaku a ohni a který je nyní s námi na každém kroku naší cesty. Proto říká: „Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.“ (Mt 28,20) Hebrejsky se to dokonce dá vyjádřit jediným slovem - Emmanuel - „S námi Bůh“ (Mt 1,23; Iz 7,14).

dějiny

DAVID ZEISBERGER 1721 - 1808

Ani za sto let po prohrané válce na Bílé hoře nedokázali jezuiti zlikvidovat u nás husitskou a bratrskou víru, ač se o to horlivě snažili všemi prostředky. Kdyby nebyli tak krutí, snad by ani tak veliké množství obyvatel z naší vlasti neuteklo. Poměry u nás byly v době Temna nesnesitelné. Po vyhnané české a moravské šlechtě bývalí plukovníci a generálové vítězných vojsk získali za směšně nízké ceny jejich panství a počínali si stejně tvrdě jako jezuiti. Množství poddaných na počátku 18. století emigrovalo pro víru otců ze severní Moravy, aby obnovili Jednotu bratrskou v cizině a skrze ni vykonali práci, která se nesmazatelně zapsala do naší historie. Během jedné generace se vydalo na misijní cesty asi 190 osob pocházejících ze severní Moravy a založilo přes 130 bratrských misijních osad v Africe, Americe severní a jižní, Grónsku, Labradoru, Tibetu, Indii, Rusku a jinde. Tato skutečnost dala Jednotě bratrské v různých končinách světa jméno Moravská církev (Moravian Church). Je zvláštní, že nově získaní věřící sami o sobě dodnes říkají: My jsme Moravané. Velmi se zajímají o zem svých duchovních otců, rádi k nám jezdí, znají naše dějiny, Husa, Komen-

*Obraz D. Zeisbergera od V. Haidta
Mor. archiv Bethlehem*

ského, Kunvald a pod., často lépe než my, domácí. Pán Bůh uměl to zlé obrátit v dobré, když mnozí uprchlíci od nás jako pozdější misionáři, svědkové Pána Ježíše Krista, tolik toho dali jiným utiskovaným v různých národech a zemích po celém světě.

Zde se chceme soustředit na misijní působení jednoho z hrdinů této víry Moravana Davida Zeisbergera, narozeného 11. dubna 1721 v Suchdole nad Odrou, který zemřel 17. listopadu 1808 v Goshenu ve státě Ohio v Severní Americe, tedy před 200 léty.

Bylo mu pět let, když jeho rodiče obětovali veškerý svůj majetek a dali přednost nejistému exilu v saské Horní Lužici v Ochranově (Herrnhut) před náboženským pronásledováním ve své rodné vlasti. Stalo se tak v červenci 1726. O deset let později rodiče znovu cestovali se skupinou moravských kolonistů do americké provincie Georgie. Patnáctiletého Davida nechali v Evropě, aby mohl dokončit svoje základní školní vzdělání. V osmnácti letech se s nimi znovu setkává již v Pensylvánii za „velkou louží“, kde v deltě řeky Lehigh založila před jeho zraky tato misijní skupina dalších Moravanů v r. 1741 obec Bethlehem. Doputovala sem i se svým průvodcem Zinzendorfem právě na Štědrý den a to byla příčina, proč nová osada dostala své vánoční jméno. David zde dále studuje a je nejnadanější ze skupiny mladých moravských bratří, kteří se zde učili indiánským jazykům a připravovali se na misijní činnost. Jeho dokonalá znalost jazyka Delawarů, sídlících v sousedství rychle rostoucího Bethlehemu, vedla k jeho jmenování za oficiálního tlumočnicka u civilních úřadů. Nepůsobil zde dlouho, protože se cítil povolán k jiné službě.

První jeho misijní působení bylo také jen krátkodobé v Jižní Karolině v Purysburgu po boku pastora Böhlera v německém sboru. O nedělích kázal rozptýleným Němcům, v týdnu po večerech navštěvoval černé otroky na plantážích, kterým vyprávěl o Pánu Ježíši Kristu. V r. 1745 byl požádán, aby doprovázel svého staršího spolubratra ve službě, Kristiána Posta, při jeho misijní cestě k Indiánům Mohawského údolí. Tam byli oba brzy podezříváni z vyzvědačství a uvěznění. Byla to doba, kdy o toto území usilovali kolonisté z Anglie i Francouzi a často válčili s Indiánskými kmeny, jejichž území chtěli pro své země získat jako volné. Nějaký čas to trvalo, než se vysvětlilo, že misionářům nejde o politickou a územní nadvládu, ale o misijní příkaz Pána Ježíše: „Jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však nevěří, bude odsouzen“ (Mk 16,15-18). A to nebylo jediné, s čím Moravané přicházeli. Všude, kde to jen trochu bylo možné, zakládali školy, někde i s internátem. Dospělé Indiány zase učili různým řemeslům, obchodování se svými výrobky a efektivnějšímu využívání i obdělávání zemědělské půdy. To vše mělo vliv na zvýšení životní úrovně většinou ještě primitivních divochů, kteří brzy poznali, že misionáři jim přišli pomáhat; proto ta důvěra.

Po propuštění Zeisberger doprovázel ochranovského biskupa Spangenbergu nepropustnou divočinou na cestě do Onondagy, hlavního sídla tehdejší Irokézské konfederace v New Yorku. Při této cestě byl Zeisberger adoptován do Indiánských řad jako jejich člen a dostal jméno „Ganousseraercheri“. Byla to ta nejvyšší možná pocta. Dále byla podepsána smlouva, ve které se povolovalo volné působení v krajině pro oba bratry. Zeisberger zde vybudoval velké misionářské středisko. Nejvyšší rada Irokézské konfederace ho jmenovala správcem archivu, což mu vyhovovalo; byl finančně nezávislý. Mimořádně jazykově nadaný Moravan se zde naučil dokonale mluvit několika dalšími dialekty. Zde dokončil svůj anglicko-mohawský slovník. V této době vypukla v r. 1754 francouzsko-anglická koloniální válka,

kdy Francouzi ztratili téměř celé své americké území. Zničila během dvanácti let řadu indiánských osad, stejně tak i všechny nadějně se rozvíjející misijní stanice. Povražděno bylo velké množství Indiánů, kteří byli zataženi do územních sporů. Oběma válčícím stranám vadilo, že nově získaní moravští křesťané zůstali neutrální. Respektovali, že jedno přikázání Desatera zní: Nezabiješ, a bohužel, nezůstalo to pro ně bez následků. Těm ostatním válčícím naopak zabíjení nedělalo problémy a tak postižení byli nejvíce pacifisti.

Zeisberger musel začínat znovu, odešel do Pennsylvánie a Ohia, zase mezi Indiány. Práce se mu opět dařila. Získal pro Krista nejvýznamnější osobnosti těchto zemí, což mělo vliv na volné další šíření evangelia mezi Delawary. Ani tyto poměry dlouho nevydržely. Zase na to doplatili na viru obrácení, kteří nechtěli válčit a zabíjet po boku pohanů, nebo bílých kolonistů. Podle hesla: Kdo není s námi je proti nám, byli všichni tito uvězněni jako zajatci ve Philadelphii, kde z nich mnoho zemřelo na epidemii neštovic, kterou tam zavlekli bílí kolonizátoři z Evropy. Ke smíru došlo na jaře 1765, malý zbyteček věřících Indiánů se směl vrátit i s Zeisbergrem do původních zpusťovaných míst a začínali vše znovu na spáleništích. V Susquehanně vybudovali novou misijní stanici Friedenshütten (stánek božího pokoje). Příslušníci různých indiánských kmenů přicházeli z blízka i daleka, se zájmem poslouchali kázání moravského apoštola o radostném poselství, které říkalo: Tak Bůh miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný (J.3,16). Byl to Ježíš Kristus, který byl poslán, aby pomohl celému světu; ne pouze těm mocným, všem bez rozdílu. A tak mnozí evangelium uvěřili a po dalším vyučování byli pokřtěni. Duchovní probuzení mezi divochy nemohlo probíhat lépe.

Vlivem koloniální politiky byli Indiáni tlačeni víc a více na západ a Zeisberger jako ten dobrý pastýř šel s nimi. Na břehu řeky Beaver River na hranicích Ohia založili další misijní stanici Friedenstadt (místo míru). I zde měl pro Krista zapálený bratr, mluvící srozumitelným jazykem Indiánů, velké úspěchy. Podobně jako kdysi ze Saula z Tarsu se stal apoštol Pavel, také zde byl nesmiřitelný nepřítel křesťanů. I jeho si Ježíš zastavil a změnil, byl pokřtěn a přijal biblické jméno Isaak. Zeisbergerovi se dostává další pocty, byl adoptován delawarským kmenem Munsijů a křesťanství bylo pak téměř všemi u nich přijato. Brzy poté byl moravský misionář pozván nejvyšší radou Delawarů do jejich sídla, což vedlo k založení v r. 1772 první stálé centrální misijní stanice v provincii Ohio. Rovněž v tomto roce všichni moravští Indiáni, usazení až dosud v Susquehanně, přesídlili do této krajiny a založili křesťanské sídliště Schönbrunn, volně přeloženo Dobrá studnice, voda, nebo pramen. Bydlelo zde pak kolem 400 konvertitů. Druhé sídliště, zvané Gnadenhütten (Chaty milosti, ochrany, pokoje), v tentýž čas vzniklo na území Mohykanů. Následovaly ještě další vzniklé křesťanské osady, ale ty měly jen krátké trvání.

Pohromy na Zeisbergerovu práci přišly znovu. Vypukla americká revoluce se snahou získat plnou nezávislost z anglické nadvlády a tu soustředování křesťanských Indiánů na západě vzbudilo obavy koloniální rady v Londýně. Postavení moravských Indiánů, většinou řízených z Ochranova, stávalo se pro jejich neutralitu pro bílé Američany i Brity podezřelé, nespolehlivé, nebezpečné. Obě strany by je rády měly jako spolupující spojence. David Zeisberger se svým pomocníkem Johnem Heckewelderem se dostali v Detroitu do vězení a jejich misijní střediska byla zničena. Britský guvernér prohlásil sice oba misionáře za neutrály, ale pokřtění Indiáni se už obávali výbojných a krutých revolučních „bílých tváří“, usi-

lujících tvrdě o samostatnost, začali houfně opouštět svoje osady a usazovali se v malých skupinkách nedaleko Detroitu a na řece Thames v Kanadě, kde bylo klidněji. Toto přesídlení bylo spojeno s velkým krveprolitím a tím i podstatným snížením počtu věřících.

V březnu 1782 pennsylvánští fanatičtí dobrovolníci pod vedením kapitána Davida Williamsona přepadli nic netušící obyvatele Gnadenhüttenu v jejich srubech a všechny je povraždili. Zabit byl i Issak Glikhikan; byl to velký masakr. V té době Zeisberger byl se skupinou svých nově obrácených v Novém Gnadenhüttenu ve státě Michigan. O dva roky později pomáhal zakládat osadu New Salem v Ohiu a Fairfield v Kanadě. R. 1798 se usadil se zbytkem rudých bratří v Goshenu v Ohiu. Až ve věku 60 let se stárnoucí David oženil se Zuzanou Lekronovou z Litic v Pennsylvánii, která mu byla silnou oporou v posledních letech jeho života, děti neměli. Mimochodem, sbor v Liticích dostal své jméno od panství litického ve východních Čechách, na jehož území byla v r. 1457 kolébka Českých a Moravských bratří. Dodnes americké Litice a Kunvald v Orlických horách mají úzké družební kontakty.

Zeisberger působil mezi Indiány víc než půl století a říkalo se o něm, že si osvojil nejen jejich řeč, ale též jejich málomluvnost a jejich zvyky v myšlení i při činu. Během své celoživotní misijní činnosti publikoval více jazykových prací a zpráv o své misijní činnosti mezi Delawary. Především pro ně přeložil Písmo svaté, bibli. Posmrtně, až v r. 1910, vyšla jeho Historie severoamerických Indiánů.

Američtí Indiáni neměli většího přítele nad našeho Moravana, rodáka ze Suchdolu nad Odrou. Nikdy mu nekladli za vinu své neustálé potíže a pronásledování ze strany bílých kolonistů a Indiánů, kteří měli k víře v Boha daleko. Jistě jim jejich duchovní otec připomínal slova apoštola Pavla z epistoły k Římanům: „Utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena“ (Ř 8,18).

Zemřel 17. listopadu 1808 ve věku 87 let uprostřed svých rudých bratří. Za zpěvu delawarských křesťanských písní, které pro své duchovní děti většinou napsal a vydal tiskem on sám, byl pochován v Goshenu, kde očekává den vzkříšení, jak zní i Heslo tohoto roku: „Já živ jsem, i vy živi budete“ (J 14,19 podle králického textu bible).

Miroslav Hloušek

Poslední Mohykán

Již vícekrát u nás vyšel tento slavný Cooperův román, který je jedním z nejlepších o Divokém západu. Hrdina Unkas je jedinečným obrazem ušlechtilého Indiána z údobí ochranovské misie v Americe, jehož profil formovalo evangelium Kristovo v době působení prvních našich Moravanů v Pennsylvánii v 18. století. Pochován je na bratrském hřbitově v Bethlehemu v těsné blízkosti prvního biskupa obnovené Jednoty bratrské Davida Nitschmanna, rodáka z moravského Suchdolu nad Odrou.

V minulém roce (2007) znovu u nás vyšel tento román v nakladatelství Albatros s hezkými působivými ilustracemi Zdeňka Buriana. Proto je krásně vázaná kniha poněkud dražší, prodává se za 279,-Kč. Doporučujeme tento klasický historický román.

M. H.

Faksimile Stížného listu české a moravské šlechty proti upálení M. Jana Husa

Známe z dějepisu, že proti upálení Mistra Jana Husa napsala stovka českých a moravských šlechticů stížný list. Je datován 2. září 1415 a byl zaslán kostnickému koncilu. Jeho signatáři protestují nejen proti samotnému upálení Mistra Jana, ale pojmají list jako obhajobu Husovy osoby a jeho učení, dále si stěžují na postup kostnického koncilu proti osobě M. Jeronýma Pražského a protestují proti zákeřnému a nespravedlivému nařčení Království českého a Markrabství moravského z kacířství. Křivdy spáchané kostnickým koncilem přenechávají Pánu a slibují úctu a poslušnost novému řádně zvolenému papeži.

Historické prameny dokládají, že list byl vyhotoven v latinském znění v osmi exemplářích. Dochoval se jen jediný originál - uložený dnes v Univerzitní knihovně v Edinburku - opatřený 99 přivěšenými pečetmi signatářů (z původních 100). Tento originál byl vystaven v rámci výstavy „Karel IV, císař z Boží milosti. Kultura a umění za vlády posledních Lucemburků 1347-1437“ konané na jaře roku 2006 na Pražském hradě.

Jelikož se jedná o velmi cenný dokument z hlediska českých národních dějin, využil Národní archiv po skončení výstavy na Pražském hradě možnosti dokument si na několik hodin zapůjčit před odesláním do Skotska a pořídit jeho fotografickou dokumentaci. Následně byla zahájena jednání s Univerzitní knihovnou v Edinburku o možnosti zhotovení faksimile stížného listu přímo v místě jeho uložení, v Edinburské knihovně. Dohoda byla díky velké vstřícnosti Univerzitní knihovny i Národního archivu v Edinburku uzavřena a faksimile bylo zhotoveno restaurátorem Davidem Frankem v prosinci roku 2007.

Národní archiv v Praze tak mohl představit veřejnosti naprosto věrnou kopii originálního listu, která je nyní jeho majetkem. Představení proběhlo 25. června tohoto roku v Národním archivu v Praze na Chodovci.

Kdo by si myslel, že faksimile bude nadále trvale přístupné veřejnosti, mýlil by se, neboť i tak představuje nesmírně cenný exponát, který je uložen v trezoru a veřejnost jej může shlédnout jen při zvláštních příležitostech.

s použitím materiálů Národního archivu redakce

---

unitas fratrum

Zinzendorfův zámek v Berthelsdorfu včera a dnes

Historie zámku začíná pro Jednotu bratrskou v roce 1710. Jako rytířský statek patřil Zinzendorfově babičce, zemské vladařce Henriettě Katharině z Gersdorfu. Během následujících 10 let se budovy ocitly v žalostném stavu a byly na spadnutí. Henrietta z Gersdorfu je prodala svému vnukovi, hraběti L. N. Zinzendorfovi. Ten statek přestavěl se sotva postávajícími finančními prostředky. Do jeho nového panského domu se v roce 1723 přestěhoval se svou manželkou Erdmuth Dorotheou z Reussu.

Taktické důvody vedly hraběte Zinzendorfa k tomu, aby statek převedl na svou ženu. Začala totiž světová misijní práce Jednoty, v níž se Zinzendorf cele angažoval. V roce 1736 byl vykázan ze Saska, ale jeho vlivem vznikly sbory Jednoty v Německu, Holandsku, Anglii a ve Švýcarsku.

Po 20 letech v roce 1756 hraběnka Erdmuth Dorothea z Zinzendorfu umírá a zámek se statkem v Berthelsdorfu přechází nominálně na její dcery a vnučky. V roce 1764 přejímá obě budovy církev Jednota bratrská. Los rozhodl o tom, že se zámek stal sídlem ředitelství světové Jednoty.

Na počátku 20. století opouští ředitelství Jednoty po 124 letech zámeckou budovu v Berthelsdorfu a pronajímá statek. Když v roce 1945 skončila 2. světová válka, došlo k půdní reformě, která rozhodla o prvním rozebrání zámku a statku v Berthelsdorfu. Na rozkaz sovětské vojenské správy dostává Jednota obě budovy v Berthelsdorfu zpátky. Ale navrácení bývalého církevního majetku má krátké trvání. Brzy jsou církevní budovy vyvlastněny a přejmenovány na národní majetek Thomase Münzera (jeden z vůdců selské války v Německu v 1. pol. 16. stol.). K socialistickému hospodaření byly využívány až do roku 1989/90. Kolemjdoucím návštěvníkům Berthelsdorfu, kteří přicházeli lipovou alejí z Ochranova, skýtalý žalostný pohled.

V roce 1989 byl založen Kruh přátel Zinzendorfova zámku v Berthelsdorfu, který od svého vzniku usiluje o zastavení dalšího chátrání budov a pustnutí celého území. Jde hlavně o záchranu historického jádra, především zámku. S velkou podporou veřejnosti a s pomocí četných soukromých darů mohlo být v roce 2000 ukončeno nouzové zajištění zámku. Roku 2004 začala rekonstrukce, která, rozčleněná do více etap, potrvá několik let.

Díky dobrovolnému pracovnímu nasazení došlo i k úklidu okolí, parku, sadu a obnově rybníka. Zajištěny byly hospodářské budovy, které opět slouží svému účelu. Zámek a statek nabízí už dnes ideální možnosti budoucí sociální, diakonické, případně ekonomické spolupráce, která přes zámecké zdi směřuje do Berthelsdorfu, Horní Lužice a do trojzemí Německa-Polska-České republiky.

Aktivní členové Klubu přátel Zinzendorfova zámku v Berthelsdorfu si dovedou v blízké budoucnosti představit dohodu v cílech a pracovních způsobech jednotlivých projektů ve společné odpovědnosti a podpoře, jako jsou:

- bydlení s pečovatelskou službou pro sociálně znevýhodněné občany
- vzdělávací odborná zařízení
- hostovský dům mládeže
- ekologické zemědělství, zahradnictví, popřípadě další zpracování produktů
- ekumenické středisko
- Zinzendorfovo muzeum
- Národopisné muzeum v Berthelsdorfu

Marie Ulrichová

z křesťanského světa

Aby hranice byly mostem...

Setkání křesťanů v Bratislavě 28. - 30. 6. 2008

Bratislavského setkání křesťanů, které se konalo na konci června, se účastnilo přes 6000 lidí. Bylo to již sedmé podobné setkání, kde se setkali křesťané od Německa po Ukrajinu a od Polska po Chorvatsko. V Evropě se mu také říká „malý Kirchentag“, protože se inspirovalo tradičními německými církevními setkáními, která však jsou mnohonásobně větší.

Mottem letošního setkání bylo „Spojení Kristem - společně v Evropě“. V Bratislavě i okolí se v prostorách církevních i veřejných konalo množství setkání, studijních skupin, bohoslužeb, přednášek a diskusních setkání. Důležitým tématem byla otázka křesťanské angažovanosti ve veřejných otázkách.

Rakouský luterský biskup M. Bünker připomněl, že ještě před pár lety byly hranice mezi státy spíš dělicími zdmi, někdy zcela neprostupnými. Nyní začaly rychle mizet a místo zdí jsou mosty a cesty, které lidi vedou k setkávání. Hranice znamenají určité meze a rozdíly, což není samo o sobě špatné, různost i vědomí potřebných mezi patří k našemu lidství. Hranice mohou být vnímány jako rozdělení nebo spojení různých částí. Ve světle evangelia mohou a mají být hranice mezi námi příležitostí k setkávání, tedy spíš mosty než ohradami - dělicí zeď za nás zbořil Kristus (Ef 2,14) a my bychom v tomto díle měli pokračovat odstraňováním zdí mezi lidmi.

Církev o lidských právech přistěhovalců

Vedení rakouské evangelické církve augsburského i helvetského vyznání se připojilo k iniciativě za změnu zákonů o přistěhovalectví. Prohlášení iniciativy označuje politická pravidla pro přistěhovalectví za špatná, neodpovídající ani lidským právům, ani prostě lidskosti. Především právo na trvalý pobyt by mělo být změněno, současná úprava ponechává příliš velkou roli byrokratickému rozhodování. Kdo čeká na rozhodnutí o svém právu na pobyt déle než pět let, měl by ho automaticky dostat. Vztah k přistěhovalcům nesmí být nástrojem předvolební politiky, jak se dnes děje, ale má být určován snahou o spravedlnost a lidskost.

zdroj: zprávy Společenství evangelických církví Evropy

náš seniorát

Na kolech kolem skal

Myšlenka zopakovat si mládežnický týden na faře v Rovensku se zrodila už ke konci loňské akce, protože v Českém ráji je prostě krásně. Došlo však ke změnám. Loni jsme si pořídili boty na pěší turistiku a obdivovali rozhledy ze skal do nížin či na jiné skály. Zato letos jsme promazali řetězky, nafoukli pneumatiky, ujistili se, že to alespoň trochu brzdí, a vyrazili kolmo. A teprve tehdy jsme si uvědomili, jak záluďně je rovenská fara umístěna. Pokud nevyjedete na velký výlet a budete se tudíž vracet stejnou cestou, jakou jste vyjeli, jsou tu dvě varianty. Buď radostně vyrazíte směrem z kopce, naberete tak velmi snadno počáteční rychlost. A zaplatíte za to táhlým stoupáním, až se budete vracet již značně unavení a na konci sil. Nebo hned na začátku výletu budete muset se ztuhlými svaly překonat příkré stoupání, ale alespoň návrat bude jen zkouškou, jestli vám brzdy stále ještě fungují.

Jezdili jsme kolem rybníků, kolem skal, přes skály, na hrady, slunce nám svítlo a láhev s vodou byla naším věrným společníkem. Na počasí jsme si opravdu nemohli stěžovat. Letos to bylo sportovně náročnější, ale nebylo problémem dát si jeden den volno od aluminiového oře, aby člověk další den odpočatý vyjel. Anebo se věnoval něčemu zcela jinému. Cyklistika nebyla jediným programem. I ti, co zůstali na faře, se nenudili. Kromě pomoci v domácnosti dosáhli úctyhodných výkonů ve skládání puzzle. K dalším relativně odpočinkovým částem patřilo koupání, grilování a sledování filmů. Vybudovali jsme v sále menší kino a na několik promítání pozvali i členy rovenského sboru.

Jelikož jsme dbali zásad zdravého sportování, třetí rizikový den jsme věnovali sběru borůvek, aby je posléze kuchařský tým proměnil v kaloricky i gurmánsky hodnotnou večeři. Tedy, s tím zdravím... Poslední páteční výlet jsme neuskutečnili, protože našeho cyklistického vůdce definitivně přepadla angina a nikomu se bez něj jet nechtělo, protože riziko zabloučení bylo vysoké, zvláště díky některým jedincům.

Na víkend se k nám připojilo ještě šest dalších účastníků, se kterými jsme pěšky navštívili Prachovské skály. Vůbec druhý ročník našeho pobytu „V ráji“ byl překonáním všech loňských rekordů. Díky kolům jsme toho víc najezdili, shlédli více filmů a bylo nás tolik, že jsme měli radši dvě farářky - z Rovenska a z Prahy. Dokonce se nám konečně podařilo dostat na hrad Trosky před zavírací dobou!

I počet fotoaparátů a tudíž nadšených fotoamatérů se zvýšil, proto mnoho fotografií a podrobný deník druhého ročníku Týdne v ráji najdete na našich webových stránkách (www.jednotabratrskaa.cz/mladez/).

Za mnoho patří dík rovenskému sboru i Hance Jaluškové, že nás opět tak mile a ochotně přijali.

A. Kejřová

Potštejn zase doma

Tak se to konečně podařilo! Po několikaletém jednání seni-
orátního výboru s Úzkou radou
Jednoty bratrské byla 23. června
podepsána kupní smlouva na
kostelík a faru v Potštejně. Díky
daru a půjčce Evropské konti-
nentální provincie a půjčce Čes-
kobratrské církve evangelické
(Jeronýmova jednota) mohla být
složena částka 3.170.000 Kč za
celý bratrský areál. Potštejnští

teď budou s radostí pracovat nejen na opravě svých budov. Velmi jim to přejeme a děkujeme Pánu Bohu, že nám zase otevřel jedny dveře...

Symbolicky se dveře potštejnského kostelíku otevřely v neděli 14. září, při sborovém dni. Potštejnští přes léto usilovně zapracovali, aby obnovili interiér svého kostela, což se jim do značné míry podařilo. Je sice zřejmé, že není všechno definitivní, ale „vyprodaný“ kostel (došlo k málo vídanému jevu - všechna místa byla obsazena) působil příjemně a mile, od znovu instalovaných lavic (z pražského sboru) a židlí (ze sboru v Kontinentální provincii), přes vycíděné lustry až po zvuk historického zvonu, který se znovu rozeznívá nad nedělním Potštejnem.

Dopolední shromáždění, při němž posloužil kázáním předseda Kontinentální provincie bratr Frieder Vollprecht a Svatou Večeří Páně vysluhoval senior bratr Jiří Polma, se neslo v duchu radosti a vděčnosti, že potštejnský sbor má zase zpět své sídlo, v naději, že se otevírají

dveře k nové práci a životu sboru, ale i s připomenutím závazku. Dostáváme-li něco, není to jen pro naši radost a pohodlí, ale ke službě, a je tedy potřeba se ptát, jaká je naše služba a jak ji budeme konat.

Odpolední shromáždění bylo slavností ekumenickou, při níž radost z obnove-

ného užívání potštejské modlitebny, domu modlitby, sdíleli s místními i sestry a bratři z okolních, bližších i vzdálenějších sborů, českobratrských, Církve bratrské a Církve československé husitské. Poslání „domu modlitby“ připomněl i „poslední žijící bývalý potštejský kazatel“, Ondřej Halama.

Zazněla mnohá slova díky všem, kdo se na znovuzískání kostela a fary podíleli jednáním, dary, prací, modlitbami. Děkoval seniorátní výbor ústy sestry Uhlířové a děkovalo se seniorátnímu výboru, děkovali zástupci sboru a děkovalo se zástupcům sboru za pohostinnost, a abychom se v děkování nezamotali, děkovali jsme všichni Pánu Bohu.

Pohoštění na potštejské faře, v polední přestávce i po skončení odpoledního shromáždění, dalo vyniknout obětavosti a pili sester potštejského sboru a dotvrdilo naději, že se obnovuje místo společného života sboru, duchovně i materiálně.

Slova 84. žalmu, která byla základem kázání, nám zaznívala nově, radostně a mocně: Jak jsou milí příbytkové tvoji, Hospodine zástupů! Věřme, že to potštejnští budou prožívat i nadále, o nedělích, ale i ve dnech všedních.

jap, jhjr

Kostelíčku v Kořenově bude příští rok 100 let

Prosíme, pomozte !

Osmiboká kaple bývalé německé evangelické církve a.v. byla postavena za necelé čtyři měsíce v roce 1909. Horský hřbitov u ní byl založen 1911, ale nebyl povolen. Pohřbívát se tu začalo až v r. 1913, bez ohledu na úřady.

Ochranovský seniorát při Českobratrské církvi evangelické nyní kupuje od Jednoty bratrské tento malý kostelíček, který je vzácným pro mnohé členy seniorátu, neboť v něm prožili krásná léta mládí i mnoho požehnaných setkání s Božím slovem.

V roce 1948 kostelíček začala používat Jednota bratrská. Zřídila poblíž, v Polubném, horský domov pro rekreační péči o děti a mládež. Chata (dnes hotel Adria) spolu s kostelíkem se stala místem tělesného i duchovního osvěžení nejen pro mladé. Někteří tu našli víru a upevnili ji, jiní tu navázali pevné přátelství i partnerské pouto na celý život. Padesátá léta tuto činnost církve podvázala až nakonec znemožnila.

Kostelík byl do vlastnictví církve předán v roce 1959. V současné době se v červenci a v srpnu konají v kostelíku pravidelná nedělní shromáždění, která mají silně ekumenický charakter. Dnes je organizuje Ochranovský sbor

při ČCE v Tanvaldě. První srpnovou neděli se sem od roku 1997 sjíždějí bývalí „Polubňáci“, ti, kteří tu pobývali za svého mládí. Samozřejmě se k nim ráda připojuje i mladší generace. Je to družné společenství, otevřené pro každého.

Citujeme ze zprávy sboru Jednoty bratrské v Tanvaldě - Dolní Smržovce, otištěné v časopise Jednota bratrská 1968 (strana 56):

„Kostelík se stává objektem veliké pozornosti všech návštěvníků. Obdivují jeho stavební sloh, jeho prostotu, ale také se pozastavují nad jeho chátráním. Všichni si tuto skutečnost hluboce uvědomujeme. Ovšem nestačí jenom uvažovat, diskutovat, ale jednat. Chtěli bychom letos konečně se dát do velkých oprav... vyžadujících značných finančních nákladů. Obrátili jsme se prostřednictvím časopisu a osobních dopisů na mnohé, kteří mají kostelíček v dobré paměti. Naše důvěra nebyla zklamána, ale ještě posílněna. Uvědomili jsme si, že když lid Boží se spojí ve společné věci, vykoná požehnané dílo. ... Ze společného úsilí vyroste dílo, z kterého budeme mít všichni radost. Všechno, cokoli z lásky učiníme nebo obětujeme, přinese užitek pro další... Děkujeme za dary i modlitby. R.B.“

Kostelík byl opraven, ale od té doby uběhlo mnoho času..

Navazujeme na výzvu z roku 1968 a prosíme vás o pomoc. Neživme v sobě hořkost a neohlížeje se zpět. Pohledme do budoucnosti a učíme vše pro to, aby toto místo zvěstování Kristova evangelia mohlo i do budoucna plnit svůj účel. Pomozme tomu svým zájmem, svými dary, případně pomocí svých rukou. Je v našich možnostech kostelík zakoupit a pečovat o něj. Tyto možnosti nám dal Pán Bůh sám.

Kostelík je zdaleka viditelný ve dne, ale i v noci díky nasvícení přitahuje pozornost. Chceme, aby obnova kostelíku byla světlem nejen celému seniorátu, ale i znamením mnohým dalším, že činné křesťanství patří do současné společnosti. Ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. (Matouš 5,16)

Chcete pomoci?

Číslo konta pro váš dar: 963354389/0800, variabilní symbol 782008

Kontakt: jiri.polma@seznam.cz

Děkujeme!

Za seniorátní výbor
Jana Uhlířová, seniorátní kurátorka
Jiří Polma, senior

Železný Brod

Radost i smutek

Mnozí říkali: „Takovou svatbu jsme ještě neviděli!“ 31. května uzavřeli v našem sboru manželství Jan Halla a Magdalena Uhlířová. Text ke svatebnímu kázání si sami vybrali z listu Filipenským 2,1-5: Je-li možno povzbudit v Kristu, je-li možno posílit láskou, je-li jaké společenství Ducha, je-li jaký soucit a slitování: dovršte mou radost a buďte stejné myslí, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení, v ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitnosti, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; každý ať má na myslí to, co slouží druhým, ne jen jemu. Nechť je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši.

V čem byla ta výjimečnost? V osobnosti obou, jsou neobyčejně otevření a vstřícní vůči druhým. Však s nimi bylo v jejich významnou chvíli množství přátel a kamarádů - skoro dvě stovky! A uměli dát najevo svou radost a přátelství.

Svatební setkání pokračovalo ještě na usedlosti novomanželů až do podvečera následně neděle. A co není ještě obvyklé? Svatebčané se v nedělním ránu sešli k bohoslužebnému shromáždění v „modlitebně“ - vyzdobené stodole. Někteří katoličtí věřící předtím stihli ještě mši v Sobotce...

Druhou velkou radostnou svatbou v našem sboru bylo uzavření manželství Andreje Bokoteje (vnuk bratra M. Hlouška) a Anny Půčkové. Řekli si „ano“ 19.července. Textem svatebního kázání byla dvě krátká Ježíšova podobenství: Matouš 13,44-46: Království nebeské je jako poklad ukrytý v poli, který někdo najde a skryje; z radosti nad tím jde, prodá všecko, co má, a koupí to pole. A nebo je království nebeské, jako když obchodník, který kupuje krásné perly, objeví jednu drahocennou perlu; jde, prodá všecko, co má, a koupí ji. Na téhle svatbě se mluvilo česky a slovensky. Za nevěstou přijeli její příbuzní a přátelé ze Slovenska.

Smutní jsme byli také dvakrát.

Zvykli jsme si na to, že krátce před začátkem shromáždění tiše přijel z kopce dolů na své malé motorce bratr Vilém Vedral. Už nepřijede. Naposledy to bylo v neděli 13.7.

V úterý 15.7. ještě pracoval na zahradě u domku, a jak sám říkal, trochu to přehnal. Při slovech: „Se vším končím“ jistě sám nemyslel, že to bude tak doslova - že za pár hodin už nebude mezi živými. Jeho život skončil v 82 letech.

Pokud neměl zdravotní potíže, byl v neděli s námi, neodmyslitelně patřil k našemu sboru, měli jsme se vzájemně rádi : on nás, my jeho.

V sobotu 23. 8. se dožila 77 let sestra Věra Fučíková. Své narozeniny však nevnímala. Po druhé mrtvici byla v nemocnici a v neděli 24. 8. zemřela. Bývala tichá a nenápadná, ale přesto společenská. Pokud jí zdraví a síly dovolovaly, vždycky byla v nedělním shromáždění i na biblických hodinách. Její neodmyslitelné místo bylo i v pěveckém kroužku našeho sboru a po dlouhá léta byla i členkou rady starších. A také revizorkou našeho sborového účetnictví. I starší fotografie dosvědčí, že svou účastí a zájmem podporovala sborovou práci naplno, ze všech sil a s radostí.

Oběma manželským párům přejeme Boží požehnání a ochranu, na zesnulé budeme rádi vzpomínat.

Noční Kalich

Jaké to asi bylo, když v dobách protireformace procházeli skalním bludištěm na Kalichu, kryti noční tmou, tajní poutníci k utajeným pobožnostem? Toužili tolik po Božím slovu, že překonávali strach z prozrazení a obtíže noční cesty. Stálo jim to za to? Asi ano.

Chtěli jsme také okusit takovou cestu, ovšem beze strachu z odhalení. Cestu přes kořeny stromů ve skalním bludišti. A jako dávní vyznavači jsme se i my chtěli v jejich stopách a příkladu zaposlouchat do zvěsti evangelia a prožít vděčnost za společenství církve při chlebu a víně večere Páně. Od úst k ústům šlo pozvání na „noční Kalich“ 5. července.

Sešli jsme se v podvečer v železnobrodském sboru a všichni si s sebou přinesli úsměvy a touhu být spolu. Posilnění večeri se někteří vypravili pěšky do besedických skal, jiní - starší - je následovali o něco později pohodlněji auty. Šlo se nás 36.

Jan, řečený Hallík, připravil se svou manželkou Majdou krásné lucerničky, abychom zas tak moc neklopýtali tmou. Každá lucernička měla písmeno. Cestou jsme hledali znamení, jak v cíli lampičky seřadit, aby „promluvíly“. Po desáté hodině večerní jsme se dva a dva vzali za ruce na cestu bludištěm...

Na malém prostranství před skalní „modlitebnou“ byly lucerničky zavěšeny na lano a mohli jsme číst: Ze tmy zazáří světlo.

Pak už jsme se ztišili a zaznělo vstupní slovo Ježíšova zaslíbení: Já jsem světlo světa. Kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života. I píseň „Někdo mě vede za ruku“ nás připravila na pobožnost, kterou vedl Jiří Polma. Jana Uhlířová přečetla oddíl Matoušova evangelia 5,1-16. Textem pro kázání byl novozákonní verš z Hesel: Bůh, který řekl: „Ze tmy ať zazáří světlo“, osvětlil vaše srdce, aby vám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově. Život s Kristem je bezpečný jako cesta tmou se světlem. Takový život nám Bůh nabízí. Člověk neuchopí Boha, nedosáhne na něj. Ale Bůh našťestí dosáhne na člověka, vezme ho za ruku, vede ho svou cestou, vytrhuje ho z lidských zmatků a naplňuje jeho život svým pokojem a pozeňáním. Také život křesťana má Kristovo světlo pronášet do světa a jeho vztahů. Tak se o to pokoušela i Jednota bratrská, která se prosvítla staletími až do dnešních dnů v následování Beránka Krista. Máme být Božím světlem v temnotách - a tedy jistotou a bezpečím pro druhé. Aby s námi nikdo nezabloudil...

To byla i naše touha, když jsme přijímali chléb a víno. Cítili jsme přítomnost našeho Pána a Spasitele. Jsme mu vděční za pozeňání, které jsme tu přijali...

Závěr noci osvěcoval oheň na zahradě pod sborem.

(Fotografie jsou na www.jednotabratska.cz)

Husův den

Byli jsme dost překvapeni před dvaceti lety (již!), když nám státní dozor nad církvemi dovolil shromáždění ve volné přírodě (a volné tedy pro každého) při Husově dnu na Kalichu. To byla tenkrát radost! Málodko si nechal ujít tuto příležitost, a tak se tu sešlo snad 500 posluchačů. Na parkovišti v Besedících bylo mnoho aut a několik autobusů...

To letos to bylo skromnější co do počtu. Možná nám to nějak zevšednělo, když nemusíme žádat o žádná povolení? Letošní Husův den se konal v neděli 6. července.

Dopolední shromáždění vedl Daniel Vacovský z Potštejna. Kázal na text 1.Královské 19,10-11: ...Hospodin řekl: „Vyjdi a postav se na hoře před Hospodinem.“... Prorok Eliáš bojoval Hospodinův boj na hoře Karmel, ale také svůj osobní duchovní boj, když utekl ze strachu před královnou Jezabel a schovával se v jeskyni. Hospodin ho tu našel a vyvedl ho z

upozadění a do odpovědnosti Hospodinu. Stejně tak i Husa vyvedl do svědectví i proti moci církve. Také naše srdce má být místo jeskyně beznaděje Božím chrámem.

Po společném obědě se konalo shromáždění na Kalichu. Kázala sestra Eva Šormová z Prahy na text: Jan 8,32: Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými. (Před dvaceti lety kázal Jindřich Halama na podobný text: Jan 8,36: Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodni.) Pravda je věrnost a stálost Hospodina ve svých zaslíbeních, že člověka nenechá na pospas nicotě, zbytečnosti a zmaru. Je však také neustálým pohybem Boha k člověku ve hledání, jak člověka zachránit... Pravda je nad námi a zazáří všude tam, kde je odpuštění, smíření, kde se žijí opravdové a hluboké vztahy.

Husův zápas s mocí a teologií církve, ale i nejednotu v teologických důzrazech soudobých církevních vůdců a myslitelů nám přiblížil ve své přednášce Aleš Jaluška, farář Církve československé husitské z Lomnice n. P.

Vstoupili jsme již do třetí desítky shromáždění na Kalichu.

J. Polma

Partnerský den v Železném Brodě

Jako každoročně se na začátku září konalo v Železném Brodě setkání zástupců partnerských sborů z našeho seniorátu a z Evropské kontinentální provincie. Letos setkání proběhlo v sobotu 6. září a účastníci, kterých bylo přes 80, slušně zaplnili Železnobrodskou modlitebnu.

Tématem letošního setkání byl symbol dveří, biblicky zakotvený jako symbol naděje a nových možností (J 10,9; Zj 3,8), který má v životě sborového společenství i mnoho jednotlivých praktických významů. Jsou dveře otevřené a zvoucí, dveře snadno přístupné, a jsou dveře zavřené, jsou dveře do modliteben a společných prostor i dveře s mnoha dalšími funkcemi, dveře do archivů jako pohled do historie, dveře do místností pro děti jako pohled do budoucnosti...

Zkušenosti a úvahy nad stavem dveří v našich sborech, jejich rolí a možnostmi, které otevírají nám a které bychom jejich prostřednictvím mohli otevřít my, to všechno bylo obsahem našich rozhovorů. Skupiny, pracující před obědem s biblickými texty, hledaly symboliku dveří v různých biblických příbězích a výsledek jsme sdíleli během odpoledního shromáždění s hody lásky.

Tradičně nám posloužili hudbou trubači z německých sborů, program vedla sestra kazatelka Christine Welschen a zapojila se do něj dlouhá řada sester a bratří prakticky ze všech zúčastněných sborů. Pohostinství Železnobrodského sboru bylo rovněž tradiční, tedy bohaté a štědré. Za jejich laskavou péčí patří všem srdečný dík.

Setkat se s přáteli, pobýt a pohovořit spolu je zkušenost radostná a povzbuzující. Partnerský den pro nás byl rozhodně povzbuzením. Dal nám však i mnoho podnětů k přemýšlení o životě a práci našich sborů. Využíváme dveře, které se nám otevírají? Umíme sami otevřít dveře v pravou chvíli a pravým způsobem, neuzavíráme se spíš a neděláme vstup do našich společenství druhým lidem obtížný? - Ve chvíli, kdy většina našich sborů má v rukou klíč od svých vlastních dveří, jsou to otázky zcela aktuální.

red

práce sester

Osmá evropská konference sester

Ve dnech 31. července - 4. srpna 2008 se konala osmá evropská konference sester v Herrnhutu. Přivítaly jsme se se sestrami nejen ze západní Evropy, ale i ze sborů z Albánie, Estonska a Lotyšska. Setkání šedesáti sester z deseti zemí probíhalo tradičně v přátelské a srdečné, až sváteční atmosféře, neboť jsme se nechaly vtáhnout do nádherného prostředí Ochranova - městečka našich předků, kteří zde našli azyl. Odtud vyšlo mnoho misionářů a dodnes můžeme vidět ovoce jejich práce.

Do Ochranova jsme přijely z naší republiky tři - Jitka Pernerovalá z Turnova, Líba Bernardová z Prahy a Jana Nejmanová z potštejnského sboru. Ve čtvrtek večer jsme se ubytovaly v

zrekonstruované bývalé školy, církevním zařízením na Komenského ulici, nedaleko kostela. Jedná se o dvě budovy s dostatkem konferenčních sálů, učeben, jídelnou, kapli a velkou ubytovací kapacitou. Večer jsme se společně přivítaly a seznámily se s programem konference. Od pátku začalo studium biblického slova. Pro tuto konferenci byly vybrány pasáže z listu Římanům a prvního listu Petrova:

„Každému z vás říkám na základě milosti, která mi byla dána: Nesmýšlejte výš, než je komu určeno, ale smýšlejte o sobě střízlivě, podle toho, jakou míru víry udělil každému Bůh. Jako je v jednom těle mnoho údů a nemají všechny stejný úkol, tak i my, ač je nás mnoho, jsme jedno tělo v Kristu a jeden druhému sloužíme jako jednotlivé údy. Máme rozličné dary podle milosti, která byla dána každému z nás...“ (Ř 12,3-6a)

„Každý ať slouží druhým tím darem milosti který přijal; tak budete dobrými správci milosti Boží v její rozmanitosti. Kdo káže, ať zvěstuje slovo Boží. Kdo slouží, ať to činí ze síly, kterou dává Bůh - tak aby se všechno dělo k oslavě Boží skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků. Amen.“ (1 Pt 4,10-11)

Už při čtení veršů vidíme, že jde o zajímavé biblické texty a my jsme měly možnost na toto téma slyšet průvodní slovo, které přednesla kazatelka Jill Vogt z Niesky. Jill má dar vyložit slovo a přiblížit ho velmi poutavě na skutečných příbězích ze života. Po úvodním slovu jsme diskutovaly nad textem ve čtyřech skupinách a po zodpovězení zadaných otázek jsme společně přednesly závěry, ke kterým jsme ve skupinách dospěly.

Po společném obědě následoval odpolední program - navštívily jsme provozovnu na výrobu ochranovské hvězdy, hřbitov, lesopark s moderním uměním, sochami, které jsou tématicky zaměřeny na výklad víry a porozumění mezi lidmi a Zinzendorfův zámek Berthelsdorf, který byl velmi zdevastován a probíhá zde nákladná rekonstrukce.

V duchu pokoje se nese sobotní večerní zpívané shromáždění - Singstunde. Poslední den našeho setkání byla slavnostní neděle. V 9.30 začaly bohoslužby pod vedením bratra Waase, ochranovského kazatele. Výklad božího slova přednesla Jill Vogt a zapojila nás - účastnice konference ke čtení Božího slova a modlitbám. Po shromáždění sestry nabídly různé drobnosti - výrobky, které přivezly ze svých sborů, k prodeji v tradičním bazaru. Výtěžek byl věnován do Albánie, kde začala nejnovější misijní práce v Jednotě bratrské a budují se zde nové školy a církev se stará o potřebné, hlavně o děti. Nad kávou jsme prožily hezké dopoledne se členy ochranovského sboru. Po odpoledním programu a po večeri nezbyvalo, než shrnout naše setkání. Daly jsme si otázku, k čemu takové setkání slouží, jaký má význam. Odpověděly jsme společně v několika bodech:

- být společně se sestrami z různých zemí;
- studium bible (překlad a výklad bible);
- být schopni domluvit se s ostatními;
- pracovat ve studijních a modlitebních kroužcích;
- společný čas u kávy - skutečné přátelské společenství;
- nové kontakty, nová přátelství;
- mnoho probíraných témat a informací;
- zpívání v různých jazycích společně;
- a pro letošní rok specifikum - místo konání Herrnhut - domov.

Svatá večere Páně dovršila slavnostní atmosféru radostné neděle. Na nebi zářily

a my jsme se loučily, někdy i slza ukápla, ale byly to slzy radosti, dojetí a naděje, že se brzy zase setkáme.

Nezbývá než poděkovat Pánu, že pověřil naši sestru Gudrun Schiewe, která byla jedna z těch, kdo před 15 lety pozval sestry k 1. Evropské konferenci sester a za ta léta odvedla velkou práci. Bylo zasazeno malé semínko a nyní můžeme sledovat jak roste.

Jana Nejmanová

Aktivity našich sester v Tanzánii

Práci žen v Západní Tanzánii vede sestra Mary Kategile, vdova po kazateli, studující teoložka a matka početné rodiny. Jednota bratrská, která se v její rodné svahilštině nazývá „Kanisa La Moravian Tanzania Magharibi,“ připravila provinční konferenci žen. Konala se ve středisku Tabora od 14. do 20. července letošního roku.

Konference se zúčastnilo 200 žen, které reprezentovaly všechny sbory Západní Tanzanie a dalších 12 ze Severní Afriky. Tématem konference bylo „Ženy a evangelizace - Taková doba jako tato“. Západní provincie je velkou oblastí, která musí být evangelizována, a proto záměrem konference bylo ženy posilovat a motivovat je k evangelizačním aktivitám. K biblickým studiím byla vybrána kniha Ester.

Velkým problémem celé Tanzanie je HIV/AIDS. Ženy jsou zvláště zranitelnou skupinou, když se stávají pečovatelkami o lidi, žijící s touto nemocí. Je důležité, aby ženy věděly, jak se samy mají chránit a jako pečovatelky jedna druhou povzbuzovat. Během konference dostaly ženy prostor ke sdílení svých osobních příběhů se záměrem, aby byly schopné najít útěchu a odvahu, jež by vedla k utváření skupin, které by se vzájemně podporovaly.

Druhým problémem, který nepříznivě ovlivňuje tanzanijské ženy, je chudoba. Konference žen organizovala schůze, na nichž se v diskusích účastnice seznamovaly s ekonomickým rozvojem v podnikání a dověděly se, jak zakládat a provozovat drobné živnosti.

Mysleme na naše sestry v Tanzánii v přímluvných modlitbách. Konají úžasnou práci, ke které se Pán Bůh přiznává.

Marie Ulrichová

oznámení

V rámci semináře historické společnosti Veritas prosloví přední husovský odborník PhDr. Jiří Kotyk, Ph.D., z Ústavu historických věd Pedagogické fakulty Univerzity v Hradci Králové, přednášku na téma „Masaryk a Hus“. Seminář se bude konat v sobotu dne 11. října 2008 v 10 hodin v Pardubicích v sálku na faře Českobratrské církve evangelické v ulici Sladkovského č. 638. Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

K ulici Sladkovského jedou od nádraží trolejbusy č. 2 a 13 do stanice Třída Míru (třetí zastávka).

Stavba domu

Ježíšovo podobenství o domu, postaveném na skále, se týká člověka jedince. Jako jeho protiklad je představen člověk pošetilý, stavící dům na písku. Svá srozumitelná přírovnání bral Ježíš z běžného života: z rozsévání obilných zrn, z hromadění majetku, z hořící svíce. Tak je tomu i se stavbou domu.

Máme ovšem na mysli dům duchovní. I ta skála je duchovní. „Budiž mi skálou obydlí“, tak prosí žalmista Hospodina. Ten, kdo volí ke stavbě tuto skálu, Boha, staví dům také za jeho účastenství. „Nebude-li dům stavět Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé“, je psáno v žalmu. Zde se mluví o stavitelích, tedy v množném čísle. Ani naše podobenství se nutně netýká jedince: má platnost i pro širší okruh.

Klasickým příkladem toho je v bibli stavba babylonské věže, budované bez Boha: „Vybudujme si město a věž, jejíž vrchol bude v nebi. Tak si učiníme jméno...“ Množné číslo: my, lidé. Člověk sám se dosazuje na pána všeho.

Vraťme se pro příklad i do naší vlastní minulosti zcela nedávné. V měsíci srpnu před čtyřiceti lety obsadila naši zem, dvacet let již nesvobodnou, navíc cizí vojska na dobu dalších dvaceti let, když předtím svítla naděje budovat svobodně lepší státní zřízení. Tato naděje zcela ztroskotala. Dům, v jehož opravu jsme doufali, stál přece jenom na písku a zhroutil se pod přívalem. Ježíšovo podobenství, přenosné jako varování do rozličných zlomových událostí, jsme si mohli jako křesťané ověřit vlastní zkušeností.

Použití Ježíšova podobenství o stavbě domu pro budování státu se může zdát nepřiměřené: cožpak sahá jeho smysl až tak daleko?

Zůstaňme zatím u jeho jiného přesahu. O nutnosti stavby chrámu píše prorok Aggeus, první, jenž působil po návratu Izraele ze zajetí, a brojil proti stálému odkládání stavby domu Božího, toto: „Je snad čas k tomu, abyste si bydlili v domech, vykládaných dřevem, zatímco tento dům je v troskách?“

Na proroctví Aggeovo navázal Komenský spisem v době války třicetileté, kdy se zdálo, že protestantská vojska přinesou zvrát a umožní exulantům znovu a natrvalo se vrátit z vyhnanství. Avšak Komenskému již nešlo o chrám nebo chrámy jako budovy, ale o obnovu církve, Jednotu bratrskou.

Shledáváme, že podobenství o domu, postaveném na skále (i o tom druhém na písku) není zdaleka soukromou záležitostí člověka, budujícího svůj život před tváří Boží, možno říci dům osobní spásy, ale přesahuje v rozmanitých podobách kamkoli, do oblasti církve, národa, státu, ať už je Bůh uznáván či neuznáván.

Chci nyní uvést jiný název či označení pro jméno Boží. V první Janově epistoletě stojí psáno: „Bůh je láska.“ . Je to výměr dokonalý, vše postihující. V tomto postižení je proto obsažen i řád.

Není proto nesprávné se vyslovit v Janově duchu i takto: „Bůh je řád.“ Tento řád je promítnut do celého stvořeného světa (jiný není) a můžeme si jej ověřit na všem, co je v dosahu našeho poznání: na všeobšáhle zákonitosti vesmírných soustav, na střídání dne s nocí i ročních období, na přesnostech v životě rostlin i živočichů, na obdivuhodně složité stavbě a dění našeho vlastního těla, hmotné složky člověka. Ale právě ten, obdařený svobodným rozhodováním, je schopen se vymykát vědomě řádu věcí a také to dělá. Příčinu i způsob této

nezákonnosti označujeme slovem hřích. Je to pojmenování starobylé, ale není žádné výstižnější.

Ještě donedávna, řekněme řádově před sto lety, se Ježíšovo podobenství o domu na skále - nebo na písku - zdálo vztahovat, tak jak bylo původně míněno, jen na jednotlivého člověka. Teprve později bylo přeneseno také na duchovní společenství, na církev, jak jsme si připomněli Ale od jisté doby se ukazuje, že podobenství se týká budování celého lidského světa, především ohniska současné civilizace, které se říká globální.

Nebuduje snad současné lidstvo dům civilizace na docela jiných základech nežli na skále řádu, na němž stojí celý vesmír? Můžeme převést biblické varování do mluvy zcela nenáboženské: „Nebude-li se stavět dům podle řádu věcí, nadarmo se namáhají stavitelé.“

Ježíš má ovšem na mysli řád morální. Řád - zákon. Bible má dva oddíly: Starý zákon a Nový zákon. V prvním oddílu Starého zákona je vytyčeno desatero přikázání: slyšíme v tom slovo kázeň, které znamená i kárání. Káznice je kárný ústav, donucovací pracovna. Také slova kazatelů a kázání mají co do činění s kázní, s řádem, nikoli ovšem s donucováním. A zkaziti znamená porušíti hříchem to, co je ukázněné, co je v řádu, co je celistvé.

Každé království, každý stát má svůj řád, své zákony, v nichž patrně bez výjimky najdeme biblický prvek: že je totiž zločinem vraždit a krást. Jinak bývají ony soustavy zákonodárců účelové i navzájem rozdílné.

Řád je tedy i celistvost, která se porušením rozpadá, jak je psáno: „Každé království vnitřně rozdělené pustne a dům za domem padá“. A my si uvědomujeme a zjišťujeme den ze dne, že nejsem v našem státě, ale po vši Zemi se děje ono vnitřní rozdělení, projevující se krvavými střety mezi státy.

Dá se říci, že celá globální civilizace, honosící se označením svého předvoje „vyspělé země“, je „vnitřně rozdělená a dům za domem padá“. Ostatně zákony jen lidské se nechají obejít. Ruský spisovatel Dostojevskij, žijící v devatenáctém století, napsal: „Není-li Boha, je vše dovoleno.“ Lidská spravedlnost se nemusí brát vážně a lze jí uniknout. Bohu nikoli, neboť jak vyznal žalmista: „I kdybych sobě ustlal v hrobě, aj, přítomen jsi“.

„Každé království vnitřně rozdělené“ pustne nejenom po stránce mravní, ale i hmotné. Současní držitelé vlád patrně nepřipustí, že by stavěli bez Boha, jehož jsoucnost ostatně neberou v úvahu. Jsou si vědomi toho, že budují bez řádu; avšak nepřiznávají to, hlavně snad proto, že, jak se jeví, není v jejich moci změnit děj událostí, které se pohybují spíše samospádem nežli řízeně. Snad je namístě označení Nový Babylon. Což nebyl ten starý budován bez Boha? Proti němu? „Vybudujme si město a věž, jejíž vrchol bude v nebi.“ Nejde i dnes o dosahování vrcholů? Olympijským hrám v Číně předcházelo vztyčení symbolického ohně na vrcholu nejvyšší hory světa. A tato civilizace si činí nárok na majetnictví Měsíce, Marsu a dál a výš, na vrchol v nebi. Přitom zůstává „Království vnitřně rozdělené“ a „dům za domem padá“. Stále se dozvídáme o utlačovatelských vládách, o teroru, organizovaných zločinech, atentátech, tajné i zjevné výrobě zbraní hromadného ničení. Neustávají vojenské střety a státy předběžně budují obranné systémy proti předpokládaným nepřátelům.

Jsme do této civilizace vklínění. V této oblasti světa užíváme jejích výhod a možností, ale zároveň si uvědomujeme, že náš blahobyt je výsledkem vykořisťování Země a současně zotročování a zbídačování našich bližních někde jinde, daleko, kam nevidíme. Pokud věříme

v Bohu, jenž je Lásky a Řád, jsme znepokojeni porovnáním toho, co je správné a přesto to není a toho, co je nesprávné a přesto to jest. Většinou, možná převážnou, si tím občané i v naší zemi hlavu nelámou a žijí si v poměrném blahobytu po svém. Avšak přece jen jsou jistě znepokojeni tím, že není na světě pokoj a kdesi hluboko si uvědomují, že náš svět je stále někde ohrožován a že výbuchem první atomové bomby se ocitl ve stínu smrti. K jaké naději se upnout za těchto spíše tušených než vědomých okolností?

Tomáš Garrigue Masaryk napsal - snad ve své habilitační práci: „Hřebík nebo Bůh, na něčem člověk viset musí.“ Je to ovšem výrazová zkratka, někdy sice vskutku jde o skobu na oběšení, ale jsou i jiné, pohodlnější únikové způsoby, jak se vyhnout přemýšlení o posledních věcech člověka: hluchá pakultura, zbožšťování celebrit, pohlavní nevázanost, propadání drogám a herní vášeň - . Cesta tramvají od mého vršovického bydliště na náměstí I. P. Pavlova je lemována čtrnácti hernami. - To všechno je přehlušování úzkosti, která naplňuje prázdnotu, odkud byl vykázán Bůh. Nezřízené vnější radovánky jsou výrazem vnitřní vyprázdňenosti, ve které se člověk bojí být sám.

Tuto velkolepou a úspěšnou civilizaci přes všechny její vymoženosti a vynálezy nestaví Bůh. Jsme si toho vědomi a snad si dovedeme představit lidské společenství v řádu lásky a souladu. „Hospodin postavil člověka doprostřed ráje, aby jej obdělával a střežil.“ Člověk byl povolán k obdělávání ráje, k utváření takového řádu na celém světě: Nebyl by toto ráj?

Dům Boží - to není žádný církevní skanzen, žádná trpěná rezervace. Celý svět, celý vesmír je míněn jako dům Boží a mimo jeho řád nic nemůže obstát.

Klademe si otázku, jak může Bůh trpět tu zločinnost, to odpadlictví od daných zákonů mravních i hmotných. Předal nám svět do vlastnictví a už se o něj nestará a spočítá nám zpronevěru až při posledním soudu? Temným představám nahrávají televizní filmy o mohutných zemětřeseních, nebývalé smrtících chorobách, o ohrožení Země vesmírnými nepřáteli. - Ale Země není vystavena žádné zkáze, o níž by Bůh nevěděl a byl by vůči ní bezradný. Dává stále příležitost pochopit, že to není člověk, kdo je pánem. Víme to my? Pak neseme vědomě spoluzodpovědnost za toto město, tuto zemi, tento svět. Budování vlastního domu na skále, tato zdánlivá nepatrnost v proudu dění je významným podílem na tom, co činí Bůh.

„Beze mne nic nemůžete učiniti“. „Kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje“. To obojí jsou slova Ježíšova a je spojitost mezi nimi a slovy žalmu „Nebude-li stavět dům Hospodin, marně se namáhají stavitelé.“

Před padesáti lety prohlásil Přemysl Pitter za svého exilu v rozhlasovém projevu k národu: „Jestliže neprožijeme změnu myslí a neotevřeme svá srdce Bohu, aby si nás učinil nástrojem svých plánů, pak půjdeme od jedné porážky k porážkám dalším.“ Netýká se to i církve? Státu? Každého z nás?

Dům postavený na skále: Ta skála je věčná, je jí sám Bůh, jak je psáno: „Budíž mi skálou obydlí“. I ten dům stavíme pro věčnost, ne pro čas. A když to činíme, je sám Bůh jejím stavitelem. Není jiná skála než Bůh, všechno ostatní je písek. Proto, když přijde příval, býváme znepokojeni, ale nikoli zoufalí. Neboť pomine jenom náš dům pozemský, nikoli věčný. Není žádné jiné utěšení, žádné jiné posilující vědomí, než právě toto. A jen v budování tohoto domu spočívá naše pomoc bližním a spolupráce na díle Božím v tomto světě.

Miroslav Matouš

Jediný dům

1. Já ztracený a chudý
tě hledám na písku
a nevím, jak a kudy
jít k tvému skalisku.

2. Vím, že jsem blázen býval
a snadno mít chtěl dům
a nechtěl znát, že přival
jde k samým základům.

3. Zlá bouře přišla jednou
a krutý vítr vál
a moji chatrč bědnou
proud kalné vody vzal.

4. Hle, naděje mé plynou
tmou vzhůru kořeny
a pod sesutou hlinou
tlí domov zbořený.

5. Jen jediný dům stojí
tam na skalisku tvém.
Ó vyveď cestu moji
a nech mne bydlet v něm!

Miroslav Matouš

Vzdělávání v církvi

Aby člověk ve své víře nezakrnl a aby jí byl schopen sdílet s ostatními, je třeba se dále vzdělávat. Právě teď se pro to nabízí výborná příležitost. Královéhradecký seniorát ČCE začíná vzdělávání (nejen) ordinovaných presbyterů. Jedná se o tříletý cyklus, kdy se presbyteri, ale i další zájemci z řad bratří a sester budou pravidelně setkávat jednou měsíčně v Hradci Králové. Postupně se seznámí s obsahem a teologií Starého i Nového Zákona, s historií církve, s liturgií, svátostmi, církevními řády... Cílem je, aby se účastníci kursu po vykonání zkoušky stali ordinovanými presbytery. Budou pak moci kázat i vysluhovat svátosti. Není třeba připomínat, jak by takoví lidé pomohli svým sborům, při současném nedostatku kazatelů...

První setkání je již v sobotu 20. září od 9.00 ve sboru ČCE, Nezvalova 529/1. Na pořadu jsou dvě přednášky: Vznik Starého zákona (přednáší Filip Čapek) a Prvních 11 kapitol Písma (přednášející Tomáš Molnár). Povzbuzujeme vás k účasti na tomto kursu. Bližší informace si můžete najít na webových stránkách:
<http://kralovehradecky-seniorat.evangelnet.cz>

Nada Běťáková

ráj srdce

Věrnost

Oba bydleli ve velkoměstě. Nebyli sousedy, ale viděli na sebe, neboť jejich balkony nebyly obráceny do ulic, ale dovnitř čtverce domovního bloku. Vídali se tak. Jejich známost začala tím, že na sebe začali štěkat. Musím to objasnit: nebyli to lidé, ale psi. On hezký mladý ohař, ona sličná mladičká jezevčice.

Pro tu psí známost se sblížili i jejich majitelé. Nejprve jim umožnili, aby se mohli na dálku vídat a hovořit psí řečí. A pak se domluvili, ne hlasitě voláním přes dvory, ale tiše telefonem na společných vycházkách.

Mladá dvojice byla plna radosti. Psí mládenec, zbavený na chvíli vodítka, vždy rychle oběhl blok a postavil se u známých domovních dveří, aby se mohl pozdravit se svou milou. Měl ohled na její mládí, a jí šlo také jen o přátelství. V blízkém parku si spolu hráli a dováděli.

Nevím, jak dlouho trvaly jejich pravidelné schůzky za celkem zbytečného dozoru jejich lidských přátel, ale jednoho dne se ohař se svou lidskou rodinou daleko, ach daleko odstěhoval.

Jezevčí fenka, už dospělá a vzácného rodu se měla nejednou stát matkou; avšak nápadníky téhož ušlechtilého rodu vždy odmítala. Nemohla zapomenout na svou jedinou platonickou lásku. Pokud vím, také její psí přítel zůstal sám, oba patrně až do smrti, neboť od té doby uběhla již řada let a, jak je známo, jeden rok psího života vydá za sedm lidských.

A já jsem vám tento skutečný příběh vyprávěl proto, že tato psí vzájemná láska a věrnost je věru záviděníhodná.

Vypráví Matka Tereza k Kalkaty:

Jednou k nám přišli dva mladí lidé a dali mi velkou částku peněz na jídlo pro chudé... Každý den obstaráváme jídlo pro devět tisíc lidí. Ptali jsme se, kde tolik peněz získali. Odpověděli: „Přede dvěma dny jsme měli svatbu a rozhodli jsme se, že si nekoupíme svatební oblečení ani nebudeme pořádat velikou hostinu.“

Byla jsem překvapena, že lidé z horní vrstvy udělali něco takového a zeptala jsem se jich na důvod. Řekli mi: „Máme se tak rádi, že chceme svůj společný život začít tím, že budeme milovat i druhé.“ Tak přichází něžná Boží láska k lidem.

V Melbourne jsem navštívila jednoho starého osamělého muže. Jeho příbytek byl v žalostném stavu. Když jsem jej chtěla uklidit, nejprve se bránil: „Mně je tu tak dobře“, ale pak mi to přece dovolil.

V pokoji stála překrásná zaprášená lampa. „Rozsvítíte si ji někdy?“ - „Pro koho? Mě nikdo nenavštěvuje.“ - „Rozsvítíte ji, když vás navštíví naše sestry?“ - „Ano, když uslyším lidský hlas, rozsvítím ji.“

Nedávno mi vzkázal: „Řekněte mé přítelkyni, že světlo, které v mém životě rozsvítila, stále ještě svítí.“

připravuje Miroslav Matouš